

tako zgodaj, ker je tam skozi vodila trgovinska pot in zato so tam ustanovili tudi bolnišnico, kakor pozneje na Kazjaku. Tudi ni bilo slovensko ime šole v XIII. stoletju v rabi, nego gotovo kaj že pri ustanovitvi kraja, drugače bi ga bili Slovenci „Kamen“ imenovali po nemškem uzoru. Mesto „špital“ (str. 20 in drugodi) naj se rabi beseda gostinjec (hospicij), ker taka je bila ona ustanova. — Po Simi zapeljan imenuje gospod pisatelj marsikater obdelan kamen „gotski“, tako n. pr. onega na str. 35, ki nosi letnico 1549. Ta je očitvidno grb nekega kamniškega zidurja in klesarja (morda „zidarskega mojstra“ ali rodovine „Staymets“), ker ima v sebi klesarske znake (kar je bilo poprej pri mojih starih zelo navadno) in poleg tega še polumesec in zvezdo, kakor mestni grb. Zakaj ni omenil g. pisatelj tudi rimskega kamena „Caio Dindio“ in sploh prazgodovinskih spomenikov? Dobro bi bilo pod podobo pristaviti, kje stoji „krvavo znamenje“. — Vse hvalevredna sta odstavka „Pravljice in pripovedke“ ter „Glasoviti Kamničani“, vendar je pravljic premalo; marsikatera bi bila lahko obsirnejša. S takimi stvarmi se najbolj goji narodno zavest in vzbuja naroden ponos, ker kdor bo dober Kamničan, bode tudi dober Slovenec. Jezero je stalo v prazgodovinskih časih; torej je vsa razprava na str. 138 nepotrebna. — V obče bode pa knjiga popolnoma dosegla svoj namen in jo bodo ne le vsi Kamničani z veseljem prebirali, nego tudi tujci, ki tako radi obiskujejo naš krasni Kamnik (zato naj bi se knjiga tudi pri kopališčih prodajala). Tudi ljudskim učiteljem — posebno iz kamniškega okraja — jo kar najtopleje priporočamo, ker jim bode zdatno olajšala domoznanski pouk ter jim služila v pripravljanju za ta pouk.

S. R.

Slovensko-nemškega slovarja je izšel enajsti sešitek in obseza besede od „ognjemetén“ do „oznāti“.

Stariši, podpirajte šole! Nekoliko besedij o skupnem vzgojnem delovanju domače hiše in šole. Napisal Anton Kosi, učitelj v Središči. Druga, povsem predelana, popravljena in pomnožena izdaja. V Ljubljani, 1894. V založbi pisateljjevi. Natisnila „Katoliška Tiskarna“. Cena jednemu izvodu je 12 kr., 25 iztisov velja 2 gld. 75 kr., 50 izvodov 5 gld., 10 izvodov 9 gld. — Naslov knjige že pove, kaj ji je namen, pa tudi drugo izdanje pričuje, da je knjiga koristna in potrebna našemu narodu. Odveč bi bilo jo bolj natančno priporočati, saj dobro delo priporoča se samo in dolžnost vsakemu ljudskemu učitelju budi, da jo kar najbolj mogoče širi in razpečava med narodom in če se to zgodi, bode naše delo v šoli zdatno olajšano.

Naši dopisi.

Iz krškega okraja. (Ferdo Strel †.)¹⁾ Kakor je bil že „Učiteljski Tovariš“ objavil, preminul je 4. mal. travna t. l. na Veliki Dolini na Dolenjskem učitelj g. Ferdo Strel v svoji najboljši moški dobi. Pokojnik ima za seboj jako burno življenje — in boriti se je moral — kakor večina revnih slovenskih dijakov — ves čas za ta vsakdanji kruhek. Porodil se je 1861. l. v Kamniku na Gorenjskem, kjer je dovršil ondotno ljudsko šolo s prav dobrim vspehom. Kje je obiskoval nekaj razredov srednje šole — in kje je dovršil učiteljske, mi ni znano; najbrže v Ljubljani, kar naj bi blagovolil kateri njegovih součencev natančneje prijaviti. Po dovršenih študijah je služboval po raznih krajih na Kranjskem: v Žalni, Ratečah na Gorenjskem; še poprej pa nekje v Istri. Zbog svoje nezdravljive boleznj je za nekaj let popustil učiteljevanje ter se na to bavil z raznim opravilom. V Novem Mestu bil je dijurnist; isto službo je opravljal nekje na Štajerskem, kjer

¹⁾ Pisatelju teh vrstic ni bilo moč dobiti natančnejših dat o pokojnikovem življenju, ker ga je osebno le malo poznal. Njegov tovariš, g. nadučitelj Pretnar mi je na prošnjo poslal nekaj malega, kolikor je baš njemu znanega bilo. Večkrat ga je prosil potrebnih podatkov za „kroniko“, a bilo je vse zaman, ni mu hotel vstreci. G. tovarišu izrekam zahvalo za pojasnila.

pa je tudi kratek čas učiteljeval. Največ mu je neslo vглаševanje glasovirjev — toliko, da se je s tem preživel v slabih časih svoje bolezni. Sestra njegova mu slednjč po vplivnem gospodu pripomore do boljše službe v Novi Avstriji, kjer mu je Bosanska vlada podelila učiteljsko mesto v Mostaru, prestolnici Hercegovine. V tej svoji novi službi pridobil si je jako dobro ime, kjer je poučeval tudi citre, gosli in glasovir. Iz Mostara ga premeste v Bišć (Bihać) in od tod v Bosansko Dubico, od koder je prišel na Veliko Dolino na tretje učiteljsko mesto dne 21. listopada 1892. l. — Z ozirom na pouk je bil v šoli izgleden učitelj; znal je prav v metodiškem duhu poučevati. Ravnal se je pri tem po zapiskih, ki jih je prinesel s seboj iz Bosne; dolj se je namreč moral za sleharno uro posebej pismeno pripravljati. Vsako tako pripravo moral je pred šolo šolskemu voditelju, pri nadzorovanju pa nadzorniku vse priprave celega šolskega leta pokazati. Taka navada je bila za časa Strelovega službovanja v Bosni. Kakšne razmere so danes, ne moremo povedati. Vdomačiti se pokojnik ni mogel nikjer; bil je vedno bolj sam za se. V družbi pa je bil finega obnašanja in jako kratkočasen. — Na Dolini je zmirom bolehal in kri hljeval. Od božiča lanskega leta — izvzemši sedem šolskih dni — ni mogel več poučevati.

Tako smo na kratko omenili trudapolno življenje mladega slovenskega učitelja-trpina, ki je v svoji kratki dobi prebil obilo hudega in grenkega. Smrt letos marljivo pobira učitelje — in če hode to še dalje trajalo, imeli bomo v učiteljskem stanu še večje pomanjkanje, kar baje ne bode v blagor slovenskemu narodu, kojega nekateri voditelji — žal! slovenskemu učiteljstvu ne privoščijo boljše bodočnosti.

Tovariš Strel pa, ki ti ni bilo dano ućakati boljše in srečnejše bodočnosti, spayuj mirno v domači zemlji!

Gasperetov.

Iz Črnomlja. Vabilo k okrajni učiteljski konferenciji, ki se bode vršila dne 12. mal. srpana 1894 ob 9. uri zjutraj v šolskem poslopju v Črnomlji. Dnevni red:

1. Predsednik otvori konferencijo in imenuje namestnika.
2. Volitev dveh zapisnikarjev.
3. Opazke c. kr. okr. šol. nadzornika o inšpekcijah.
4. Razgovor o raznih ukazih.
5. Vzgojevanje vrtnic. Poroča g. Muren.
6. Risanje brez stigem. Poroča g. Šest.
7. Sklepanje o šolskih knjigah za 1894/5.
8. Poročilo knjižničnega odbora, pregled računov in nasveti o nakupu novih knjig.
9. Volitev knjižničnega odbora.
10. Volitev stalnega odbora.
11. Volitev dveh zastopnikov učiteljstva v c. kr. okr. šolski svet za prihodnjo šestletno dobo.
12. Nasveti, ktere je poslati vsaj tri dni pred konferencijo stalnemu odboru.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji, dne 22. vel. travna 1894.

Iz kočevskega okraja. Konferencija za slovenske in utrakvistične šole našega okraja bode 27. rožnika v Ribnici po običajnem vspredu. Volili bomo tudi dva zastopnika v okrajni šolski svet. Ker smo pa učitelji okraja ločeni v slovenski in nemški del, ker imamo vsak svojega nadzornika, vsak záse konferencijo in tudi razdeljeno knjižnico, mislili smo, da bomo tudi vsak posebej volili svojega zastopnika, kar je pri sedanjih razmerah čisto naravno. Toda — ne! Popoldne se bomo peljali — juhejsa! — v Staro cerkev, ter bomo volili skupno z nemškimi učitelji svoja zastopnika. To bi ne bilo nič hudega — majhen izlet in vrh tega še ne zastonj! Ali — ali? Tovariši slovenski, mi smo nasproti nemškim učiteljem v odločni manjšini in brez discipline, brez složnosti. Morda ne bode nič hudega, morda bodo nemški učitelji toli pravični ter nam odstopili jednega zastopnika, morda tudi ne ter nas bodo pri volitvi majorizavali. Zanašati se pa vender ne smemo na pravičnost nemških učiteljev! Ako pojdemo v Staro cerkev, mora naša manjšina predlagati kompromis. Sprejmo li nemški učitelji kompromis, dobró, tedaj volimo, ako se pa nećejo z nami pogajati, tudi dobro, potem nam ni treba voliti, ampak zahtevajmo — ločeno volitev. Tovariši, bomo odločni, izginejo naj med nami vse osobnosti, in borimo se složno za svojo — idejo! Naj ne manjka nikogar! — Prosimo tudi, da bi se v bodoće pošiljala vabila h konferenciji ne le šolskim vodstvom, ampak vsem učiteljem, kakor je to navada v družih okrajih.

$\alpha + \beta$